

Information vid främre korsbandsoperation

SportsMed, Carlanderska sjukhuset
www.sportsmed.se info@sportsmed.se 031-81 80 83

Främre korsbandet

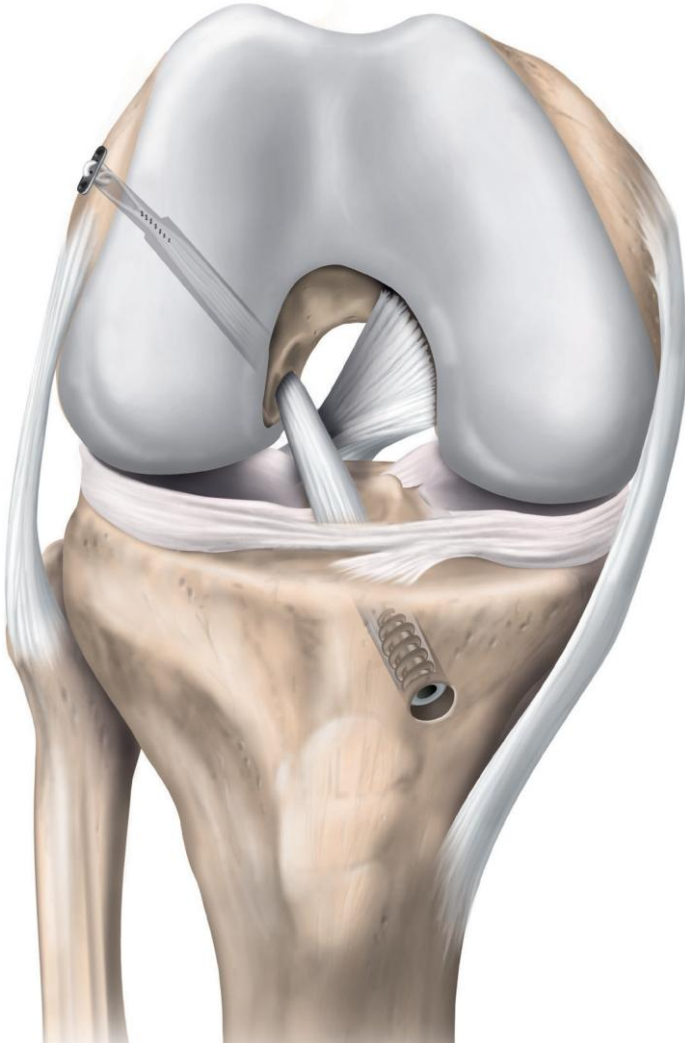
Det främre korsbandet är ett ligament som löper centralt inne i knät mellan lårben och skenben. Tillsammans med bl.a. det bakre korsbandet, sidoledband och muskler stabiliserar främre korsbandet knäleden.

Orsaken till skada på främre korsbandet är vanligtvis vridning och/eller översträckning av knäleden. Skadan kan förekomma isolerad eller i kombination med andra knäskador som t.ex. skada på sidoledband, menisk och/eller ledytor. Det typiska symtomet vid främre korsbandskada är instabilitet. Grundbehandlingen är fysioterapi, vilket alla patienter bör genomgå. Detta kan i sig ge ökad stabilitet med tillräcklig funktion för att kunna återgå till önskad aktivitetsnivå utan operation.

I de fall där korsbandsskadan orsakar en kronisk instabilitet blir operation aktuellt.

Operation av främre korsbandet

Operationen är en "titthålsoperation", vilket innebär att operations-traumat är relativt litet. Det nya korsbandet konstrueras av senor från baklårets muskulatur, från knäskålssenans mittersta tredjedel eller från muskulaturen på lårets framsida.

Inför din operation ber vi dig följa nedanstående instruktioner noggrant

Du måste vara fastande: 6 timmar innan du ska vara på sjukhuset får du inte äta någon fast/halvfast föda, röka eller snusa. Du får gärna dricka klar vätska såsom vatten, kaffe, te och saft (ej mjölkprodukter) fram till 2 timmar innan du ska vara på operations-avdelningen.

Raka **inte** operationsområdet under veckan före operationen då det riskerar att små sår uppstår. Dessa kan orsaka infektion vid operationen. **Det är viktigt att du inte har några sår på kroppen inför din operation.**

Dubbelduscha med Descutan 3 gånger vilket är svampar med bakteriedödande tvål. Du måste tvåla in hela kroppen och håret **2 gånger vid varje dusch tillfälle**. Detta är mycket viktigt så att du inte ska få sår-infektion. Om du inte har duschat enligt dessa instruktioner kommer din operation att skjutas upp. Tvålen finns att köpa på valfritt apotek.

1. Första dubbelduschen görs dagen innan operation på eftermiddagen.
2. Andra dubbelduschen görs dagen innan operation på kvällen (minst 2 timmar efter första dusch).
3. Tredje dubbelduschen görs **på** operationsdagens morgon.

Så här gör du

Ta av ev. smycken och klocka. Duscha hela kroppen och håret med vat- ten. Tvåla in hela kroppen, och även håret med tvättsvampen 2 gånger vid varje duschtillfälle. Stäng av vattnet medan du tvålar in dig. Börja uppifrån och tvätta nedåt. Tvållösningen ska sitta kvar ca 2 minuter innan den sköljs av. Ta ny svamp till varje tvagning/tvättning och ren handduk efter varje duschtillfälle. Akta ögon och öron (skydda med bomull/fetvadd i öronen), lösningen kan reta slemhinnor.

Byt till rena kläder efter varje dusch. Bädda rent i sängen. Smörj inte in dig med hudkräm efter duscharna.

Att tänka på inför operation

- Använd **inte** hudkrämer eller andra kosmetiska produkter.
- Avlägsna make-up, nagellack samt piercing. Lämna smycken och värdesaker hemma.
- Om du står på regelbunden medicinering, var vänlig ta med dessa.
- Om du äter blodförtunnande medicin som Waran, Eliquis, Plavix, Pradaxa, Xarelto, Efient eller Brilique måste detta sättas ut enligt schema.
- Om du står på antiinflammatoriska läkemedel såsom Arthrotec, Bamyl, Brufen, Celebra, Diklofenak, Ipren, Magnecyl, Orudis, Voltaren och Treo ska dessa sättas ut 2 dagar före operation då de kan ge ökad blödning under operationen.
- Du kan oftast ta smärtstillande medel såsom Alvedon, Panodil, Tradolan, Tramadol eller Citodon, men diskutera detta med din kirurg när ni planerar operationen.

Nikotin

Om du använder nikotin såsom vid rökning, snusning, nikotinplåster ska du sluta med dessa 6 veckor före operation och vara nikotinfri minst 6 veckor efter operation. Nikotin medför stora risker. Kroppens vävnader får mindre syre, benläkningen hämmas, operationssåret läker långsammare och risken för infektion ökar.

OBS! Var god **medtag fotolegitimation**. Annars kan inte operationen genomföras. Tänk på att klä dig i rymliga kläder för att lättare kunna klä på dig efter operationen!

Efter operationen

För att minska risken för bl.a. blodpropp är det viktigt att du kommer upp och rör på dig. Det opererade benet får i allmänhet belastas fullt, det är din smärta som styr. Du ska dock använda två kryckor första dagarna.

Du kommer få instruktioner i det första träningsprogrammet (s. 9) som du får med dig hem. För att återfå så god knäfunktion som möjligt är det viktigt att du själv tar ansvar och deltar aktivt i din rehabilitering.

Hemresa: Vid hemresa rekommenderas att du blir hämtad och det går bra att åka med vanlig bil, det är inte lämpligt att köra själv eller resa kollektivt. Planera gärna i god tid. Vi rekommenderar också att du har någon som sover hos dig första natten/nätterna efter operation för stöd.

Sårvård: Operationssnittet är sytt och täckt med ett vattenavvisande förband som ska sitta i 2 veckor. Tills förbandet tas bort och såret är läkt bör det skyddas vid dusch. Plasta in noga med t.ex. plastfolie och tejp. Bada tidigast 4 veckor efter operationen.

Om du får feber eller rodnad, allmän sjukdomskänsla, värmeökning och ökade smärtor i operations-området eller i vaden hör då av dig till sjuksköterska på SportsMed, tel: 031-818083

Smärtlindring: Vid operationen sprutas alltid lokalbedövning in i knäleden. Detta ger smärtlindring i flera timmar, upp till ett dygn efter operationen. För att lindra smärta och svullnad i knät efter operationen ordineras smärtstillande läkemedel. Du kommer även att få kylbandage med dig hem, för att minska smärta och svullnad.

Biverkningar: Det är inte ovanligt att få biverkningar av smärtstillande läkemedel. Biverkningarna kan vara av varierande slag, vanligt förekommande är magbesvär som illamående, diarré, magknip eller att du blir hård i magen. Ibland ger läkemedel biverkningar precis när du börjar använda dem, men de minskar eller försvinner ofta efter några dagar.

Många biverkningar går över när du har använt läkemedlet en tid eller när du slutar att ta läkemedlet.

Hör av dig till våra sjuksköterskor om du skulle behöva diskutera recept mot biverkningarna. Vet du med dig att du är känslig för någon form av biverkningar kan du informera din läkare före operation så att du kan hämta ut läkemedlen i samband med de andra.

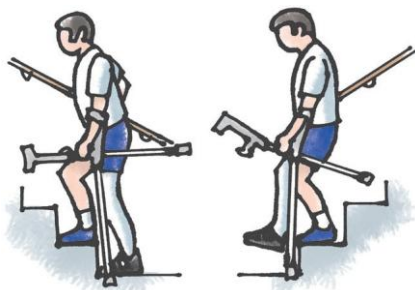
Svullnad: För bästa läkning är det viktigt att försöka minska svullnaden i ditt knä efter operationen. Du kommer att ha en kompressionsstrumpa på dig när du vaknar, som vi rekommenderar att du använder dygnet runt den första veckan, därefter vid behov om knät/benet är svullet. Detta för att minska svullnaden och risken för blodpropp. Vi rekommenderar också att du använder kylbandaget, gärna flera gånger per dag, och har benet i högläge. Normalt blir det en svullnad över knät och fotleden, och det kan även bli blåmärke ända ned till tårna.

Gång: De första dagarna ska du använda kryckorna när du går. Försök att, så mycket som möjligt, efterlikna normal gång. Efter 4-5 dagar får du gå inomhus utan kryckor, men fortsätt att använda kryckorna om du t.ex. haltar eller ska gå ut bland folk där risk för knuffar finns. Fram till dess att stygnen tas (ca 2 veckor) ska du gå måttligt, dvs bara det du behöver.

Under den första fasen efter operation är det viktigast med sårhäkning och att minska svullnaden. Detta hjälper dig att återfå rörligheten och minska smärta efter operationen. Ta med 2 kryckor på operationsdagen.

Trappor: Trappgång kan vara ansträngande för ditt knä. Om smärtan inte tillåter "normal" gång, så går du uppför med det friska benet först och nedför med det opererade benet först.

Sjukskrivning: Vanligtvis blir du sjukskriven i cirka 6 veckor beroende på vilket jobb du har. Endast patienter med mycket tungt arbete blir sjukskrivna längre vilket bedöms av ortopederna. Patienter med lätt arbete kan oftast arbeta inom 2 veckor.

Bilkörning: Du ska avvakta med att köra bil tills du har en sådan funktion att du är en säker bilförare. Tänk på att du behöver ordna med någon typ av hemtransport.

Flygresa: Har du en flygresa inplanerad de närmaste 3 veckorna efter operationen, hör av dig till oss. Tänk på att flygresor alltid innebär en ökad risk för blodpropp. Därför rekommenderar vi dig att alltid använda stödstrumpor vid flygresor.

Rehabilitering: För att så snabbt som möjligt återställa knäledens normala funktion efter operation är det viktigt att du utför din rehabilitering samt att du försöker börja gå så normalt som möjligt. Det är knäledens sträckning och en god lårmuskelkontakt som är det viktigast i början. *Boka en tid för uppföljning hos fysioterapeut ca 1 vecka efter operationen.* Tiden bokar du via ditt försäkringsbolag. Rehabiliteringen sker upptrappande över en tidsperiod på minst 6 månader. Om man ska återgå till krävande aktiviteter som fotboll och handboll tar detta närmare 12 månader.

Hemträningsprogram

OBS! Var noga med att ha benet i högläge och ev använda kompressionsstrumpa och kylbandage så länge som knät/underbenet fortfarande är svullet.

Övningarna kan utföras i sängen och bör utföras 2-3 gånger/dag utan kraftig smärta fram till ditt besök hos fysioterapeuten

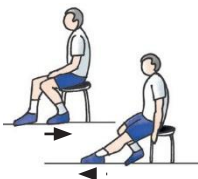
Varje vaken timma: Vinkla foten kraftfullt upp och ner, 30 gånger.

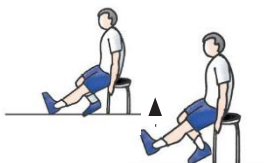
1. Släpncykla, dvs böj och sträck benet, tills det stramar i knät genom att glida mot underlaget. Upprepa 3x10.

2. a) Spänn och slappna av i lårmuskeln i korta sekvenser. Upprepa 2x10.
b) Pressa ner knävecket och spänn lårmuskeln. Håll kvar 5 sekunder, och upprepa 5 gånger.

3. Sitt på en stol. Låt foten ha kontakt med underlaget och för den bakåt så att knät böjs. Håll kvar 5 sekunder. Upprepa 2x5.

4. Sittande mot sängkant. Sträck ditt opererade ben, spänn lårmuskeln och lyft benet rakt upp. Upprepa 2x10.

5. Stå axelbrett med fötterna. För över kroppstyngden växelvis höger/vänster. **OBS!** Stå framför ett bord för att säkert kunna parera balansen. Upprepa 3x5.

Gång: Träna på att efterlikna ett så normalt gångmönster som möjligt, först med kryckor och sedan utan, en stund varje dag.

Återbesökstider

Boka tid till sjuksköterska 2 veckor efter operation för sårkontroll/stygnborttagning. Besöket bokas hos distriktssjuksköterska på hemorten eller på SportsMed.

Boka tid till fysioterapeut 1 vecka efter operation för uppföljning och fortsatt rehabilitering.

Boka återbesök med läkare enligt överenskommelse med din operatör.

Boka tiderna på SportsMed på 031-81 80 83 (knappval sjuksköterska) eller maila på info@sportsmed.se

Checklista inför operation:

- Boka tid till fysioterapeut 1 vecka efter operation.
- Slutat med läkemedel enligt rekommendation, s. 5
Läkemedel: _____
- Antibakteriell dusch har genomförts enligt ovan ordination och den 3:e gjord **PÅ** operationsdagen, s. 4-5
- Inga sår eller hudkräm.
- Fastande enligt rekommendation, s. 4
- 2 kryckor med till sjukhuset och hemtransport ordnad.
- Ta med rena, rymliga kläder som är lätta att ta på samt bra skor att gå i.
- Detta häfte tas med till sjukhuset.

Din operation är planerad till _____ dag /

Vid frågor inför din operation:

Ring operationskoordinator 031- 81 80 76

Telefontider: Mån – fre 8.00-10.00, 13.00 – 15.00

SportsMed, Carlanderska sjukhuset

www.sportsmed.se

info@sportsmed.se

031 – 81 80 83

Skapat av: Sofia Peterson
Skapat: 2020-05-30

Godkänt av: Nicklas Olsson
Reviderad: 2024-11-26

Version: 3